

*Praises of cattle, folktales and riddles of
Dinonwane, Ditheto No.31* *Matlala's people.*

0-1b

(Direto tsa dikxomo).

1. 1 Sekelere sa matentwane xo rema se remile lepono nthla tsa maraxo, sa re phe sa namela nōōkana, moholiri waka nokeng.
2 Morwa Mohlala kxonare foka sa kxetha methepa, a masoxana a o a bone. Marowa nthekwane, le thuntse lekwowa ka motsoko le thakxathakxa meletsana, bo mmoxo makxowana ba sala ba lela. Pha swa ya Makwa Phaswa mokxōrō, ba e hlabile ka mosate, ba e katakulela dixobyana, mudi a seōka xa a tlale ~~mm~~ mokotoxane. (Mokotoxane = Pitsana) Manalana a bo Leputla thaxa sella seraxeng melodi ya tswa ka difata, basimane ba a phōthaphōtha melalana. Ba sadi ba sexa lesexo, banna ba nthsa ditetē kxorong. Sepitsi se rwala nkata se etela mohodumo thaba tse pedi xo ratana Thamaxana mokwela se re xo bona o tsofala wa thuba metse ya batho.

2. Dinowane direto No.31
(Direto tsa dikxomo)

- 1 Bloubere lesete o bodile papaxo nthsare, xa ke are xo nya a ihlakole. ~~mm~~ ~~xx~~
- 2 Ba xa Tjale ba mo ripile matsoxc, ba mo xanetsa xo ya methepeng.
- 3 Moxolodi Mokata tsie ke poo ya xo nwa metse Lepelle.
- 4 Makadi Sebudutane kxomo ya raxa dikxalabye ke ~~mm~~makadi se tloxo ya xo thaxolela Mabeko.
- 5 Soboro la Phokxo Morwa Molepane, o thsabele Mafsirilokwane.

3. Dinonwane, Direto No,31
(Nonwane)

Xobe xo na le monna yo mongwe a na le basadi ba baravo lempya. ka tsatsi le lengwe monna yo a yo kxopela byalwa yare mosadi wa boraro a sala a e fa mpya ye moroko wa byalwa. Mpya ye ya tloxa e kitima e latela monye a yonaere : Huu! Huu! Mpya! Mpya! Monye waka o ile dinyeto ka sala ke ija moroko.

Ya lela byalo xo fihlela e bile e tsena ka motse ouwe. Ke xona monye mpya e a tloxa nayo a ya nayo kwa xae. Xa a fihla a bitša basadi ba xaxe ka otee ka o tee are na mpya e yaka e filwe ke mang moroko. Ba itatola ka ~~haxax~~ borero bye bona. Monna ke xona a xothla lešika a rata xo tseba motho yo a filexo mpya ye moroko. Mosadi yo wa borero o be a na le ngwana o tee leina la xaxwe e le Mosele. Monna yo a tšea lešika le a le thloma bodibeng a le bapola.

4. Dinonwane, Direto No.31
(Nonwane)

Kwa namela mosadi wa pelê mo lešikeng le are : Sika la phala kxaoxa, re bone yo a fih filexo mpya moroko, Ontata; Ontata, kxaoxa. Kwa a tsena wa bobedi le yena ave šika la phala kxaoxa, re bone yo afilexo mpya Moroko, Ontata, Ontata, kxaoxa. Ka ~~hax~~ borero xe a thoma xo namela a opela kopelo a lla, šika la a kxaoxa a wela ka metseng. Kopelo ere : Sika la phala kxaoxa, re bone yo a filexo mpya moroko, Ontata! Ontata! kxaoxa. Ngwana ole wa xaxe a ya xo mmeneaxe, are xe a tla mo tseleng a hlakana le thšwene, Mosele e be e le leina la xaxwe. Thšweni ya era Mosele nkadime mehlaka eo ya xaxo, le nna ke tlo xo a dima mekxopha e yaka. Mosele a a pola mehlaka a fa ~~haxax~~ thšweni.

5. Dinonwane, Direto No.31
(Nonwane)

Xa ba fihla mmeneaxe, ara thšweni are yo leta dinonyana kwa thšemong, ka xore thšweni e be e tšetše mosele dipheta tša xaxwe. Thšweni yela ya ya thšemong. Mokekolo o mongwe ore phai! Sidiuwe Mosete. Thšweni xe e fetola yare xa ka a tswalwa ke le Mosele Phai! Maeba! ~~Kaxaxax~~ Ketswetšwe ke le nkhuwe. Motho a xakiwa ke Monnaxe, Maeba, a xakwa a xakelwa ruri le sefahloxoxa a se tsebe Maeba. Mokekolo a theeletša a makala kudu, a boeletša are phai! Sidiuwe Mosele A re : Xa a ka tswalwa ke Mosele, Maeba, ke tšwetšwe x ke le ngwana a bo Nkhuwe. Xe ba fihla xae mokekola a botša mmene a Mosele are: Motho o hlwele a mmakaditše are: O

~~O hlwelo a mmakofitšo are~~

Dinonwane, Direto No.31

(Nonwane)

6. Xa a tswalwa ke le Mosele, ke tswetswe ke le Nkhuwe! Maeba!
 Motho axakiwa ke monnaxe Maeba! a xakwa a xakelwa ruri maeba!
 le sefahloxo xa a se tsebe maeba! Mmaneaxe ke xona a eva thšweni
 are nke o adime ô re bone xe di mo thswanela, a eva ena Mosele.
 Byale a humana dipheta di aperwe ke yena monye a tšona, Mosele a
 apere mehlaka ya xaxwe, thšweni e apere Mokxopha wabo yona. Ke
 xona mmane a Mosele a efa Mosele le thšweni malwala are šilang,
 xaba dutše ba šila thšweni yela e tšea e thšela ka xanong, e re
 ana xa xwšo re šila re ija bupi, Mosele yena a tlatša serotwana,
 ke mohla ba le ~~mxm~~ moxa xore nto ye ke thšweni. Ke xona
 mmane a Mosele a kxoboketša banna, ba tla ba tlilo bona thšweni
 ye ke tšatši le ba e bolailexo ka lona.

7.

Dinonwane, direto No.31

(Dithai)

Ke hlakane le puđi tša manaka a manyoka nyoke : Ke lešepa.
 Thai! Pota ka move bolae tswivi. Ke le balelo. Thai! Nkutukana
 mmaxe kana! Maotwana a koloi xe a sepela. Thai sa re pho kolapong!
 Ke ngvedi. Thai! Tšema la xa matlala le ~~kxi~~ tšwile, le toótoó
 le a lela. Ke dikxaka! Thai Mokotli a lesa dikololo tša a fetaike
 ako e lesitše dikeledi tša xx tla ka molekamo.
 Thai ka hlakana le mašoboro a mantši le yo a rupilexo ka se mo
 tsebe : ke mohlahla, o kxelweng pele le o kxelweng moraxo xa o
 tsebexe. Thai! tsela ntepa tepa! le Borwa e ya Fihla : ke tsela
 ya setimela. Thai! se nthšita ke le mo : ke seokrol, motho a ka
 se itemo sona. Thai! se se senaxo molomo metse se tšea kae? ke
 lexapu. Thai! Thswifi le ~~mi~~ mmupudung. Ke meriri ya hloxo.

8.

Dinonwane, Direto No.31

(Dithai)

Thai! thšou ya wela nthso ya okama! Ke thšilo xe e šila e
 sa wele mo sethebeng, xo wela bupi . Thai! ra se tloxela

Ser 405

matokong : ke mathsexo, xa a ~~xxx~~ tsewe xe xo huduxiwa. Thai thai
 thai thai : ke borifi. Thai ! ka ya Bopedi ke nyabeya ka ba ka
 boya ke nyatseya : Ke mohlaba

Thai! Lefsikana le le hibitšwana : Ke Ramošweu.

Nonwane

Xo be xo na le Mokxalabye a lema, ere mantšiboya xaya xae,
~~xxx~~ nonyana e tle mo temeng ye ya xaxe, e fete eve phuru! phuru!
 phuru! byang xa bo mele thšimong ya M Mnatangtang, byang bo boye
 bore fsine.

Mokxa labye xe a boya a fete a nyake tema a se e bone xore na
 o be a lema fa kae.

9.

Dinonwane, direto No. 31

(Nonwane)

Modxalabye a apole ~~xxx~~ Mokxophana a thlwe a lema lefase a
 se dule, mantšiboya xa a tloxa o yo fofa nonyana yare phuru!
 phuru! byang xa bo mele thšinlong ya mmatangtang. Mokxalabye xe a
 boya ka xasasa a humana e le byang fela. A nyaka boletswa a e
 veyā, a khuta ka mabyanyeng, ya boya yare ke tle hlwe kere phuru!
 phuru! boletswa byae swara, Mokxalabye a tšwa ka mabyanyeng, a e
 swara, are ke e sopa molala. Nonyana yare a ko ~~xxx~~ ntese hle ke
 tlaxo neela mange, dikêkê. Mokxalabye a ala seatla, yare bye, ya
 tlatša seatla . A nwa, a kwa a re tswe. A ye isa xae, a e lokela
 ka ntlong. Basadi ba xaxwe a ba laela xove ba se botše motho.
 A re a sa ile mašimonyaneng a xa xwe ba šala ba šala bae bulela
 ya ithšabela.

10.

Dinonwane, Direto No.31

- 1 Thai kota e thšweu molapong. Ke kxwedi
- 2 Kolobe maribu-ribu selo ~~xx~~ sa maboya a a lehlakore : Ke tsea
- 3 Thai! xobane bana ba kxošī ba fihile re bona ka kxothlō xo
falala : ke metse.
- 4 Thai! Mošimane ra ho! bosoxana byo o tšere kae : Ke thšwene
xe e sepela.
- 5 Thai! Pudi ya tate e tlemetšwe serapeng: Ke lefodi xoba lerotse

le sale mo motlanyeng wo wa lona.

6 Thai! Namane ya xešo e axetšwe ka thata tše thšweu : Ke leleme.

7 Thai! Ke anexile mmela xoba mohlaba, xa ke tsaxa ka hwetša o se xona: Ke dinaledi.

8 Thai! ~~Kaha~~ Kobo ya papa le ya mma di ya lekana : Ke lexodimo le lefase.

9 Thai! Ka itiya thšipi ya a kwala xa Makempe. Ke mokoko xe o lla.

10 Thai! Pere e kxatha e sena boditse. Ke xarane xecre oroka e fela.

11. Dinonwane, direto No.31

11 Thai! Thabana tše pedi pateng : Ke matswele a motho.

12 Thai! Kxomo ya xešo e wetše sedibeng ka šala ke swere ka mosela. Ke lefehlo.

13 Thai! Kota e nthso molapong ya medu e meraro: ke pitša xe ~~hena~~ le matsheho.

14 Thai! Pota ka mo ke pote ka more bolaye Rašwee; Ke boxobe xe : le bo thikile le le ba ba bedi.

15 Thai! Ke nametše sehlare ka dikala ka theoxa ka kutu: Ke boxobe xe o bo thoma xodimo o bofeleletša kafase.

16 Thai! Molato wa Montswidi, o tsena ke montswidi a nnoši: Ke molete xe o tsena ke yona e nnoši.

17 Thai! ~~Mamoso~~ a Mapou : Ke ~~im~~ koloi.

18 Mašweu Matlala-pitša : ke meno xe ale ka xanong.

19 Ke ile nokeng ke lela ka boya ke homotše. Ke sexo xe o se loketše ka metse.

12. Dinonwane Direto No.31

17 Kenna k le masoxana a lesome ba kuane tše thšwaanyana ke me nwana e nale manala.

18 Thai! Ke na le bahlanka ba bahlano, ka ba roma sekxweng ba bangwe ba a boya fela, ba ba a boya le phoofolo: Ke menwana xe ye xe phophola e nyaka nta, mengwana e tla boya e tla boya e swere.

6X

K34/12

Ser 405

12cont. 19 Thai! Bana ba mpidi ba a bina, mpidi yena xa a bine : Ke
marula xa a wa, mme morula o sa we.

20 Thai! Mokekolwana o thlometše mataxa. Ke lempate.

END. S.405.